

mány fokozatos és töretlen haladásának mítoszával. Feyerabend ezt örömmel megteszi, sőt ennél is továbbmegy egy lépéssel.

A módszer ellen nézőpontjából a tudomány is pusztán egy ideológia a sok közül. Az állam és az egyház szétválasztása már lejátszódott a nyugati társadalmakban, azonban egy újabb összefonódás követte: az államé és a tudományé. Míg minden szülő szabadon eldöntheti, hogy kívánja-e gyermekeit vallásos oktatásban részesíteni, addig a természet-tudományos tárgyak elsajátítása mindenki számára kötelező. A kórházakban a nyugati orvostudományra kell bízunk magunkat, s igen ritkán folyadhatunk alternatív gyógy módokhoz (például az akupunktúrához). Feyerabend szerint egy szabad társadalom egyetlen hitrendszer vagy gyakorlatot sem emelhet a többi fölé – még a sokat magasztalt tudományt sem. Ha kétkedéssel fogadjuk ezt a radikális konklúziót, akkor is el kell ismerünk, hogy *A módszer ellen* igen erős kihívást jelent meggyökeresedett előítéleteink számára. Ez pedig nem kis eredmény, hiszen hajlamosak vagyunk megfelekedezni arról, hogy „a tudomány a mi teremtenyünk – nem pedig urunk”.

PÁPAY GYÖRGY

(Fordította Tarnóczy Gabriella, Mesterházi Miklós és Miklós Tamás, Atlantisz Kiadó, Budapest, 2002, 649 oldal, 2995 Ft)

SZÁRAZ MIKLÓS GYÖRGY: *Magyarország csodái*

Hogy mitől lesz egy könyv szívünknek különösen kedves – nem tudom. Miként azt sem tudnám pontokba szedve megindokolni, hogy estéről estére miért éppen ugyanazt a kötetet emelem le, úgymond csak nézegetem. Talán a nemes megjelenés, a múlt, a hagyomány szentségének tiszteletét sugalló méltóságteljes képek, a szerző sziporkázó mesélőkédvbe öntött műveltsége, netalántán az emberi szellem sokszínűsége nyuggöz le? Biztosan valamennyi felsorolt „szempontnak” szerepe van abban, hogy Száraz Miklós György *Magyarország csodái* című albuma kiemelt helyen „magasodik” könyvespolcomon.

A már három regénnyel is bemutatkozott szerző szépírói tehetségét megcsillantva közel negyven témáján keresztül hol a természet titkaiba, hol történelmünk rejtelseibe, hol pedig a művészi fantázia világába meríti olvasóit. Kézen ragad bennünket, s mint egy gondos szülő, körbematat széles e határon: íme a kincseim. Titkokat látat meg, s immáron új szemmel pillantunk a Baradla földméli világára, rácsodálkozunk Tokajra vagy éppen a komáromi várra, de olvashatunk a honfoglalás kori tarsolylemezekről, a Szent Koronáról, a Feszty-körképéről éppúgy, mint a székeleykapukról

vagy Samuról, a vértesszőlősi ősemberéről. A művelődéstörténet, a művészettörténet, az irodalmi értekezés, a földrajzi és a természettudományos barangolás, „a régmúlt időkben való csavargás” egyszerre van jelen e lírai hangvételű képeskönyvben.

Képeskönyvről lévén szó, meg kell említeni a kötet gazdag képanyagát. A nagy táblákon a festmények részletgazdag reprodukciói mellett művészi fotókban is gyönyörködhetünk. Általuk nemcsak a jelenbe pillanthatunk be, hanem a már-már elfeledett múltba is. Régen volt fotográfusmesterek nagyságát, művészi érzékét hirdetik például a hortobágyi életképek, amikor a duhaj pásztorok mulatozását kapták lencsevégre, vagy amikor lírai koc-

kákon rögzítették az erdélyi szász asszonyok templomi menetét.

A kötet fejezeteit Csontváry Kosztka Tivadar két remeke, a *Baalbek* és a *Selmecbánya* fogja közre. E két festmény mintegy keretbe foglalja a témákat, melyek mind-mind egyenként egy hatalmas kép részletei – s e nagy kép nem más, mint a haza. Nem a földrajzi értelemben vett Magyarország, sokkal inkább a szívrünkbe vésett hazafogalom. A szerzőt dicséri, hogy vállalja s leírja – mert ez ugye manapság nem divatos –, számára „mit rejt e táj”, e kincsekben bővelkedő világ.

ILLÉS ANDREA

(*Magyar Könyvklub, Budapest, 2002,*
288 oldal, 6500 Ft)

Művészet

Sobri – ponyvafilm

Ha a *Sobri – ponyvafilm* történetét kéne röviden elmondani, zavarba jönnénk. Mert szólhatna ez a film például Répa Rozi tragikus szerelméről a veszélyes életű szegénylány iránt. Lehetne osztályharcos

hevíletű, bemutatathatná a jobbágyi lét elviselhetetlenségét és Sobri bosszúját dezertálás miatt halálra vesszőzött öccséért. Lehetne a fő témája Milfait Ferkó hűsége és az „amerikai” útról szőtt tervei. Miért nem valósul meg egyik sem? Mert hiszen itt a magyar népi mitológia talán egyetlen igazán filmre való, te-